

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2018.G.05, 3 mei 2018

Inhoud

1	Toestand wintertarwe 30 april-2 mei 2018: ontwikkelingsstadium en ziektedruk	1
2	Toestand spelt 26 april-2 mei: ziektedruk	5
3	Toestand graanhaantje	6

Toestand wintertarwe 30 april - 2 mei 2018

Deze week werden op 25 waarnemingspercelen (rassenproeven, ziektebestrijdingsproeven en praktijkvelden) waarnemingen uitgevoerd in de **wintertarwe** op het onbehandeld gewas.

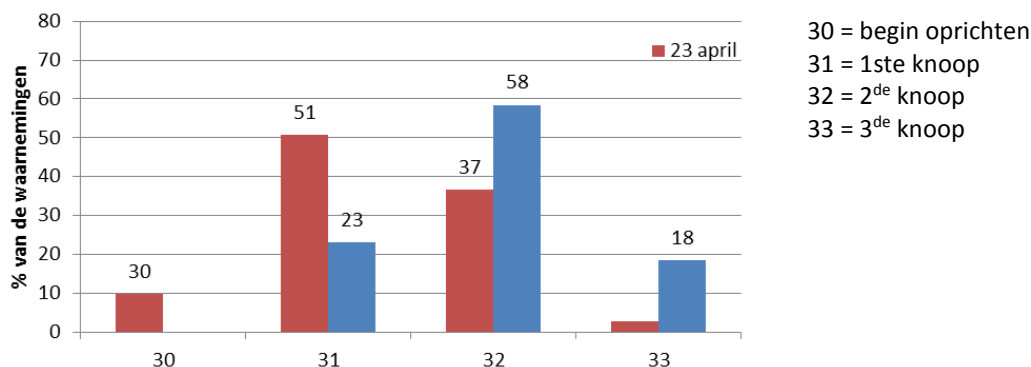
- in **West-Vlaanderen**: Zwevegem/Heestert; Zwevegem/Sint-Denijs; Poperinge, 2 percelen; Alveringem; Houtem-Veurne; Koksijde, 2 percelen; Leffinge; Stalhille; Houtave; Westkapelle/ Knokke-Heist
- in **Oost-Vlaanderen**: Bottelare, 2 percelen; Meerdonk; Nieuwenhove, 2 percelen
- in **Vlaams-Brabant**: Bever, 2 percelen; Tienen, 2 percelen; Lubbeek, 2 percelen
- in **Limburg**: Koninksem, 2 percelen

De rassen wintertarwe die deze week werden opgevolgd waren (rassen in vet worden ook in de rassenproeven geëvalueerd):

Bergamo	Britannia	Furlong	Gedser	KWS Smart	Sahara	Anapolis
Avatar	Henrik	Intro				

Ontwikkelingsstadium wintertarwe

Deze week bevindt de wintertarwe zich bij 58% van de waarnemingen in het stadium 32 (2^e knoop). Bij ongeveer 1 op 4 waarnemingen bevindt de wintertarwe zich nog in het stadium 31 (1^e knoop). Bij ongeveer 1 op 5 waarnemingen heeft de wintertarwe stadium 33 (3^e knoop) al bereikt.

SAMENGEVAT: VOET- EN BLADZIEKTEN IN WINTERTARWE

- **Oogvlekkenziekte**
Oogvlekkenziekte komt algemeen weinig voor.
- **Meeldauw**
Meeldauw wordt weinig waargenomen. Lokaal kan witziekte wel sterk aanwezig zijn.
- **Bladvlekkenziekte**
Bladseptoria is veel aanwezig en verspreidt zich verder naar de bovenste bladeren. Wanneer het definitieve voorlaatste en voornamelijk laatste blad aangetast zijn, moet een behandeling worden overwogen. Zeer gevoelige rassen moeten nu zeker goed opgevolgd worden om al of niet een fungicidebehandeling in te zetten! De regens van het afgelopen weekend kunnen immers zorgen voor nieuwe infecties.

- **Gele roest**

Gele roest werd opnieuw veel waargenomen en verspreidt zich verder. Bij verschillende percelen/rassen is een behandeling noodzakelijk. Vooral zeer gevoelige rassen én vooral in de kustpolder moet de gele roest van zeer nabij opgevolgd worden om al of niet een fungicide-behandeling in te zetten! In de kustpolder slaat de gele roest immers verder toe vooral op de gevoeligste rassen!

- **Bruine roest**

Bruine roest werd voorlopig slechts in beperkte mate waargenomen.

Oogvlekkenziekte in wintertarwe

Deze week werd bij geen van de waarnemingspercelen oogvlekkenziekte teruggevonden. Waar de wintertarwe het stadium 33 (3^e knoop) al heeft bereikt is een verdere opvolging niet nodig vermits oogvlekkenziekte maar behandeld kan worden tot het stadium 32 (2^e knoop). Vanaf stadium derde knoop is een behandeling nog weinig efficiënt.

Besluit oogvlekkenziekte in wintertarwe

Oogvlekkenziekte kan behandeld worden tot het stadium 2^e knoop (stadium 32). Factoren die het risico op oogvlekkenziekte verhogen, zijn onder meer een korte vruchtrotatie, een vroege zaai en rasgevoeligheid.

Oogvlekkenziekte dient bestreden te worden indien 25 tot 35% van de hoofdhalm een oogvlek vertonen, afhankelijk van de gevoeligheid van het ras. Om een gewasbeoordeling uit te voeren, moeten minstens 40 hoofdhalm (bij voorkeur 100 hoofdhalm) verspreid over het perceel beoordeeld worden op de aanwezigheid van oogvlekkenziekte op de hoofdhalm, na verwijderen van de buitenste bladschede.

Meeldauw (witziekte) in wintertarwe

Net als vorige week werd er weinig witziekte waargenomen. Slechts bij 3 op 65 waarnemingen werd meeldauw teruggevonden; in Koninksem (provincie Limburg) op het ras Gedser en bij 2 percelen in Lubbeek (provincie Vlaams-Brabant) op het ras Anapolis:

- In Koninksem en bij één perceel in Lubbeek werd enkel witziekte waargenomen op de derde bladlaag. De aantasting was hier in beide gevallen beperkt tot 2,5% van de bladeren. Op de eerste (bovenste) en tweede bladlaag werd geen witziekte teruggevonden.
- Bij het tweede perceel in Lubbeek was zowel op de derde als de tweede bladlaag meeldauw aanwezig. Hier was de aantasting ook sterker; bij de derde bladlaag was 98% van de bladeren aangetast en bij de tweede bladlaag 30%. Op de bovenste bladlaag werd ook hier nog geen meeldauw teruggevonden.

Besluit meeldauw in wintertarwe

Bij erge aantasting kan een vroege behandeling rendabel zijn. Globaal komt meeldauw nog niet in die mate voor. De witziekte moet de volgende weken wel verder opgevolgd worden.

Lokaal kan meeldauw wel sterk aanwezig zijn, zoals blijkt uit onderstaande recente foto genomen in april.

Wit schimmelpluis op blad

Ziektegevoeligheid van wintertarwerassen: zie Graanbericht 25 april 2018, tabel p. 5

Bladseptoria in wintertarwe

Bladvlekkenziekte is deze week nog steeds sterk aanwezig en verspreidt zich verder naar de bovenste bladeren. Bij 24 van de 25 percelen werd bladvlekkenziekte teruggevonden:

- Bij 95% van de waarnemingen werd bladvlekkenziekte teruggevonden op de onderste bladlaag (derde bladlaag). Gemiddeld was 60% van de bladeren van de onderste bladlaag aangetast.
- Bij 52% van de waarnemingen was ook op de tweede bladlaag bladvlekkenziekte aanwezig. Hier was gemiddeld 20% van de bladeren aangetast, variërend van 2,5% tot 50%.
- Op de bovenste bladlaag werd bij geen van de waarnemingen bladvlekkenziekte teruggevonden.

Besluit bladvlekkenziekte in wintertarwe

Tot het stadium 33 (3^e knoop voelbaar) is een behandeling zelden rendabel. Echter, wanneer het voorlaatste en vooral het laatste volledig ontwikkelde blad bladvlekken zou vertonen, moet een behandeling overwogen worden.

Zeer gevoelige rassen moeten nu zeker goed opgevolgd worden om al of niet een fungicidebehandeling in te zetten! De regens van het afgelopen weekend kunnen immers zorgen voor nieuwe infecties.

Let erop om goed het onderscheid te maken tussen sproeischaad, verouderd blad en een echte aantasting met bladvlekkenziekte. Typisch symptoom bij bladvlekkenziekte, is het voorkomen van kleine sporenhoopjes in de kern van de bladvlekken. In de praktijk zijn deze sporenhoopjes meestal met het blote oog waar te nemen als zwarte puntjes. Toch kan het gebeuren dat de sporenhoopjes ontbreken, namelijk wanneer de sporulatiefase in de cyclus van septoria nog niet bereikt is

Bladvlekken

Bladvlekken met zwarte vruchtlichamen

Ziektegevoeligheid van wintertarwerassen: zie Graanbericht 25 april 2018, tabel p. 5

Gele roest in wintertarwe

Deze week werd opnieuw op verschillende percelen gele roest waargenomen; op 13 van de 25 percelen werd gele roest teruggevonden. Gele roest verspreidt zich ook verder in het gewas:

- Op de onderste bladlaag werd bij 40% van de waarnemingen gele roest teruggevonden t.o.v. 30% vorige week. Waar gele roest aanwezig was op de onderste bladlaag was gemiddeld 21% van de bladeren aangetast. Dit is een toename t.o.v. vorige week toen slechts 8% was aangetast.
- Op de tweede bladlaag was bij 22% van de waarnemingen gele roest aanwezig t.o.v. 16% vorige week. Hier was net als vorige week gemiddeld 9% van de bladeren aangetast.
- Bij één perceel in Zwevegem (provincie West-Vlaanderen) werd op het ras Furlong ook gele roest teruggevonden op de bovenste bladlaag. Hier werd op 5% van de bladeren gele roest aangetroffen.

Van de 10 opgevolgde rassen (Anapolis, Avatar, Bergamo, Britannia, Furlong, Gedser, Henrik, Intro, KWS Smart, Sahara) werd op volgende locaties gele roest waargenomen (hetzij blaadjes, hetzij haardvorming):

- provincie West-Vlaanderen
in Alveringem op het ras Furlong; in Koksijde op de rassen Britannia, Furlong, Gedser, KWS Smart en Sahara; in Leffinge op het ras Avatar; in Houtave op de rassen Britannia, Furlong, Gedser, KWS Smart en Sahara; in Zwevegem op het ras Britannia, Furlong en Sahara en in Poperinge op het ras KWS Smart
- provincie Oost-Vlaanderen
in Meerdonk op het ras Furlong
- provincie Vlaams-Brabant
in Tienen op het ras Intro en KWS Smart en in Lubbeek op het ras Anapolis
- provincie Limburg
in Koninksem op de rassen Bergamo, Britannia, Furlong, Gedser, KWS Smart, Sahara en Anapolis

Op de rassenproeven in de kustpolder (Koksijde en Zuienkerke-Houtave) en in Zwevegem (Sint-Denijs) (provincie West-Vlaanderen), in Geraardsbergen-Nieuwenhove (provincie Oost-Vlaanderen) en in Huldenberg (provincie Vlaams-Brabant) werden alle rassen opgevolgd naar aanwezigheid van gele roest. De waarnemingen werden op elke locatie uitgevoerd op de rassen Amboise, Anapolis, Bennington, Bergamo, Britannia, Chevignon, Furlong, Gedser, Gleam, Graham, Henrik, Johnson, KWS Dorset, KWS Salix, KWS Smart, KWS Talent, Mentor, Mutic, Nemo, Popeye (enkel in de kustpolder), Porthus, Ragnar (enkel te Sint-Denijs), RGT Reform, RGT Sacramento, Safari en Sahara.

In onderstaand overzicht worden enkel de rassen vermeld die reeds **haarden gele roest** vertoonden op 1-2 mei:

- **rasenproef Koksijde (kustpolder): oprukkende gele roest!**
Gewasstadium: (3^e blad tot) voorlaatste blad
Haardvorming: vooral Britannia, Furlong, Nemo en Popeye, en ook KWS Dorset, KWS Smart, RGT Reform, Sahara
Beginnende haardvorming: Gedser, Gleam, Porthus
- **rasenproef Houtave (kustpolder): oprukkende gele roest!**
Gewasstadium: 3^e blad tot voorlaatste blad
Haardvorming: Britannia, Chevignon, Furlong, KWS Smart, Nemo, Sahara en Popeye
Beginnende haardvorming: Bennington, Gedser, Gleam, Porthus
- **rasenproef Zwevegem (Sint-Denijs), provincie West-Vlaanderen**
Gewasstadium: voorlaatste blad
Haardvorming: Britannia, Furlong en Nemo
- **rasenproef Geraardsbergen (Nieuwenhove), provincie Oost-Vlaanderen**
Gewasstadium: voorlaatste blad
Haardvorming: nog geen aanwezig
- **rasenproef Huldenberg, provincie Vlaams-Brabant (26 april)**
Gewasstadium: 1^e -(2^e) knoop
Haardvorming: KWS Smart
Beginnende haardvorming: Furlong en Nemo

Besluit gele roest in wintertarwe

Deze week werd opnieuw veel gele roest waargenomen. Bij verschillende percelen/rassen is een behandeling noodzakelijk dus dit moet goed worden opgevolgd!

Wanneer haardvorming van gele roest optreedt, is het aangewezen om onmiddellijk een fungicide-behandeling uit te voeren met een curatief werkend fungicide. Wanneer geen haardvorming waargenomen wordt, maar de aantasting van de gele roest verder uitbreidt, kan deze best ook worden behandeld.

Vooral zeer gevoelige rassen én vooral in de kustpolder moet de gele roest van zeer nabij opgevolgd worden om al of niet een fungicidebehandeling in te zetten! In de kustpolder slaat de gele roest immers verder toe vooral op de gevoeligste rassen!

Voor een advies voor uw specifiek perceel verwijzen we naar de mogelijkheid om een gratis telling via het Epipre-adviesstelsel te laten doorrekenen, zodat u op een beredeneerde manier al dan niet een bespuiting kan uitvoeren.

Gele roest: sporenhooptjes in rijtjes op het blad

Ziektegevoeligheid van wintertarwerassen: zie ook Graanbericht 25 april 2018, tabel p. 6

Bruine roest in wintertarwe

Bruine roest is nog steeds in beperkte mate aanwezig en werd teruggevonden bij 15% van de waarnemingen. De aantasting is doorgaans beperkt tot de onderste bladlaag. Gemiddeld was 7% van de bladeren van de onderste bladlaag aangetast waar bruine roest aanwezig is, variërend van 2,5% tot 15%. Slechts bij één perceel in Koksijde (provincie West-Vlaanderen) werd op het ras KWS Smart bruine roest teruggevonden op de tweede bladlaag. Hier was op 5% van de bladeren bruine roest aanwezig. Op de bovenste bladlaag werd nergens bruine roest waargenomen.

Op volgende locaties werd bruine roest waargenomen:

- provincie West-Vlaanderen
in Koksijde op het ras KWS Smart, in Poperinge op het ras Gedser, in Leffinge op het ras Avatar en in Houtem op het ras Bergamo
- provincie Oost-Vlaanderen
in Meerdonk op het ras Furlong
- provincie Vlaams-Brabant
in tienen op het ras Intro en in Lubbeek op het ras Anapolis
- provincie Limburg
in Koninksem op de rassen Britannia en Gedser

Besluit bruine roest in wintertarwe

Bruine roest komt slechts in beperkte mate voor. Eens er bruine roest wordt vastgesteld op een perceel, is een regelmatige opvolging sterk aan te bevelen.

Ziektegevoeligheid van wintertarwerassen: zie Graanbericht 25 april 2018, tabel p. 7

Bruine roest: sporenhoopjes onregelmatig verdeeld op het blad

Toestand spelt 26 april - 2 mei 2018

Op de rassenproeven spelt in de kustpolder (Zuienkerke), in Zwevegem (Sint-Denijs) (provincie West-Vlaanderen) en in Huldenberg (provincie Vlaams-Brabant) werden alle rassen (Convoitise, Cosmos, Serenite en Zollernspelz) opgevolgd naar aanwezigheid van gele roest. Nog steeds werd enkel bij het ras Cosmos haardvorming van gele roest vastgesteld.

Toestand graanhaantje 2 mei 2018

Net zoals voorgaande jaren volgen de onderzoekers van Inagro, BDB en Universiteit Gent de populatie van graanhaantjes in de tarwe in het voorjaar en zomer. De waarnemingen zijn drie weken geleden gestart en de onderzoekers stellen een licht stijgende aanwezigheid van eitjes van het graanhaantje vast. De situatie is echter sterk perceelsafhankelijk. In de kustregio worden in het algemeen weinig eitjes vastgesteld, terwijl op enkele percelen hoeveelheden geteld, die kunnen evolueren naar dichtheden van larven boven de schadedrempel. Met de verwachte temperatuurstijging verwachten de onderzoekers nog een nieuwe eilegperiode, weliswaar voornamelijk in zomertarwe.

Uit deze eitjes komen de larven van het graanhaantje en deze zien er uit als zwarte slakjes (zie foto). Deze larven veroorzaken vraatschade aan de bladeren met mogelijke opbrengstderving als gevolg. Momenteel werden de eerste larven reeds waargenomen, maar is de druk nog heel beperkt. De verdere ontwikkeling van de twee komende weken zal bepalend zijn voor het al of niet inzetten van insecticiden tegen het graanhaantje. Hou dus zeker uw percelen in de gaten! Check hiervoor minstens 10 planten op 10 plaatsen in het veld en tel het aantal larven. Tel je gemiddeld 4 à 5 larven op 10 planten dan is een bestrijding verantwoord.

Het onderzoekersteam volgt de komende weken de populatie nauwgezet op. Op deze manier valideren ze het voorspellingsmodel dat door UGent ontwikkeld werd. Op dit moment voorspelt het model dat op 25 mei het grootste aantal larven aanwezig zal zijn in de percelen.

Dit onderzoek kadert in het IWT-LA-project "Ontwikkeling van IPM-tools voor de beheersing van bladluizen en graanhaantje in de graanteelt", i.s.m. Ugent en BDB.

VOLGEND BERICHT: 9 mei 2018

De LCG-Graanberichten worden per mail verstuurd op datum van het bericht en kunnen tevens geraadpleegd worden op de LCG-website (www.lcg.be) vanaf deze datum.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Praktijkadvisering Granen

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, te Gent en Leuven
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep plant en gewas, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas